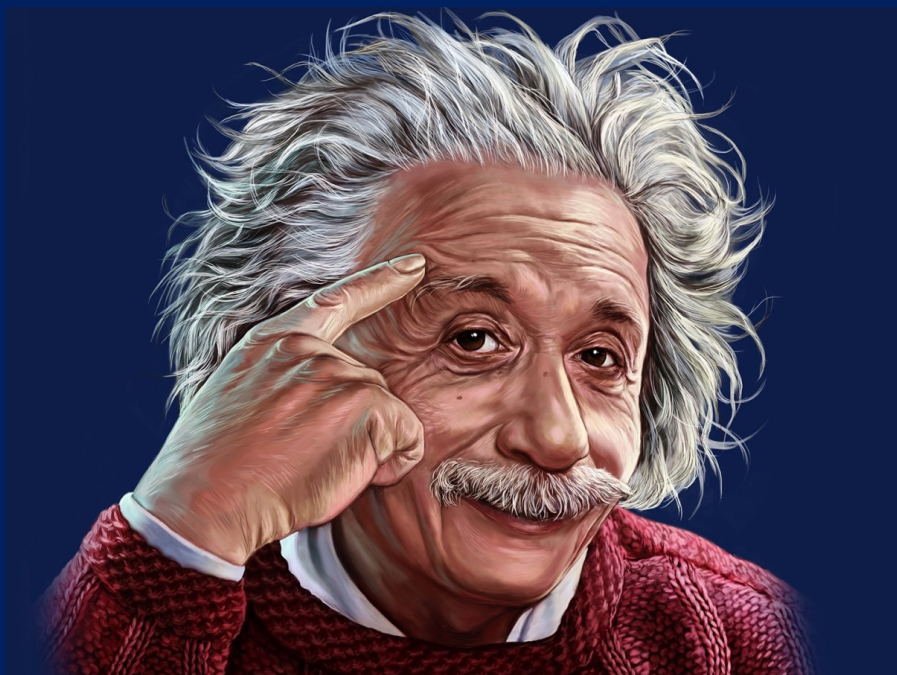

Seminārs Latgales plānošanas reģiona pašvaldību darbiniekiem

DIZAINA DOMĀŠANA

Vita Brakovska
biedrība "ZINIS" vadītāja

20.09.2023.

1 stunda

55 minūtes

5 minūtes

Cilvēka – centrēta pieeja

Dizaina domāšana orientācija uz gala lietotāju un viņa vajadzībām

PRIMĀRAIS - reāls cilvēks (segments) un viņa vajadzības, kas liek meklēt jaunus risinājumus

Alvars Alto. Paimio krēsls
(Paimio sanatorija Somijā)

Azeron (Ventspils)

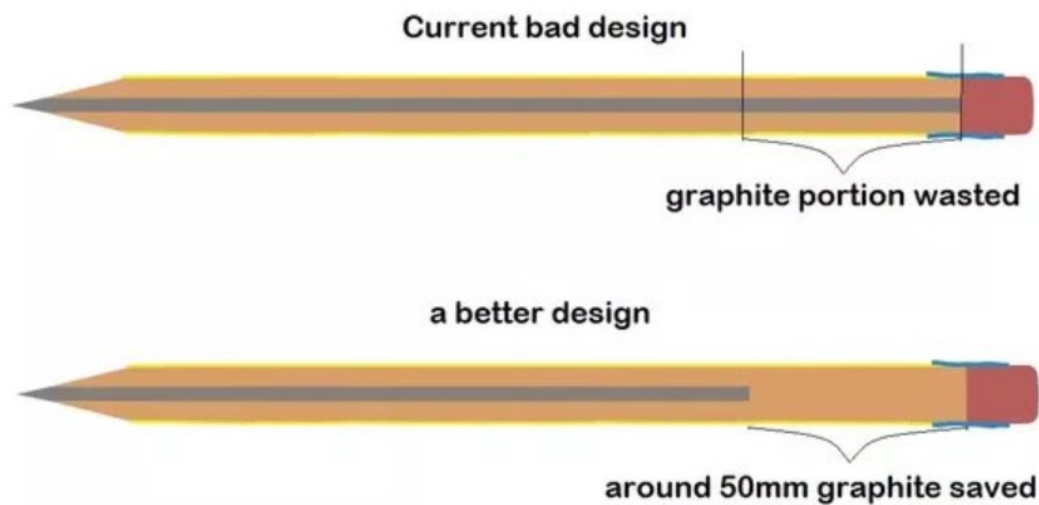
Jauna pieeja procesu vadībā: pakalpojuma dizains (CSDD)

“Dizains ir darbība,
kas piešķir formu un **kārtību** dzīves struktūrām”

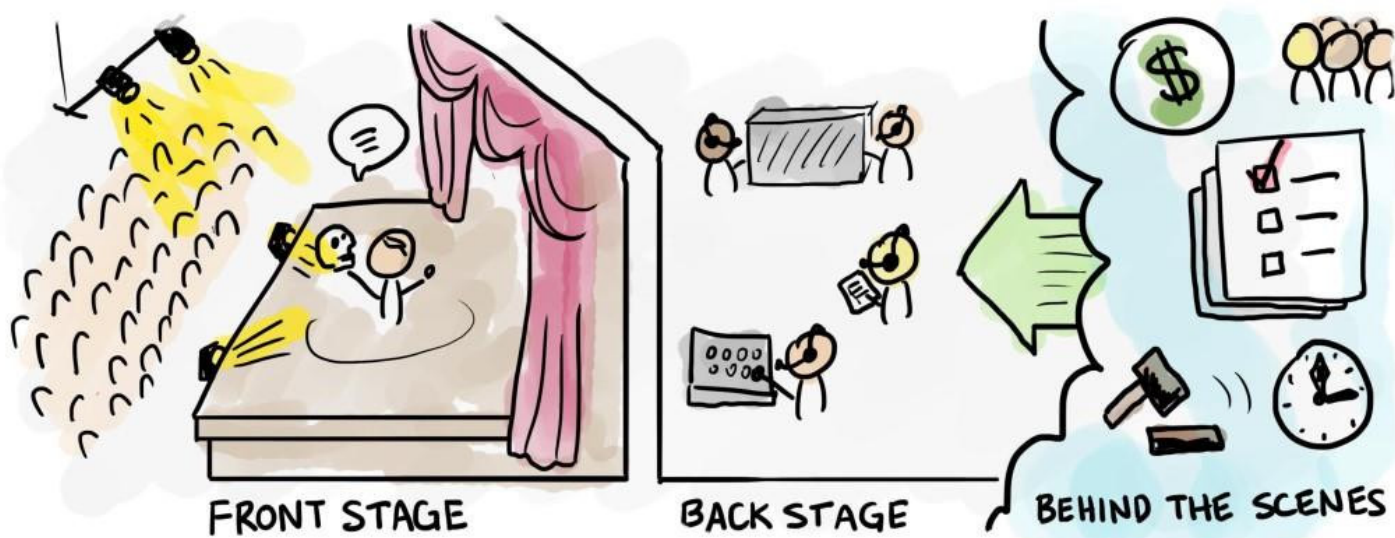
Normans Poters, dizainers (1980)

Resursu optimizācija

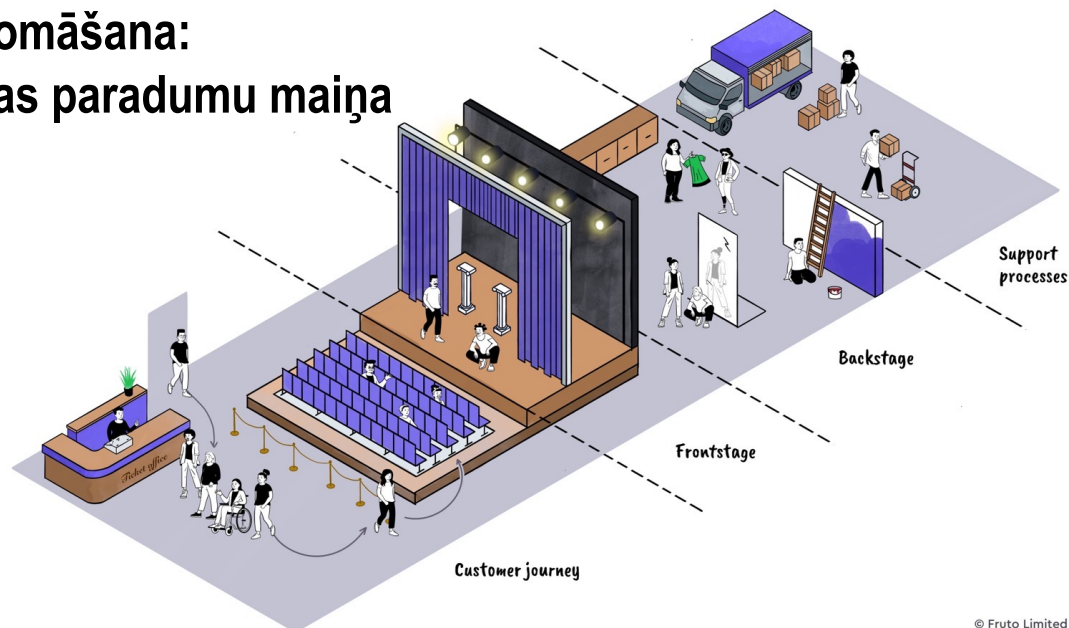

Un kā ar šo?

Dizaina domāšana: domāšanas paradumu maiņa

Dizains kā PROCESS

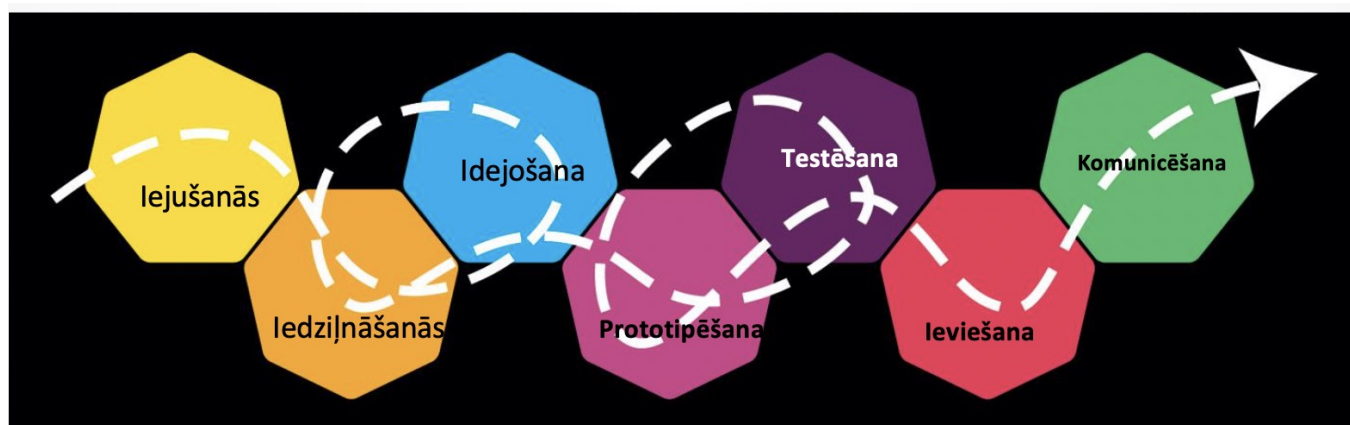
NAV jābūt dizainerim,
lai praktizētu dizaina
domāšanu!

Nepieciešama:

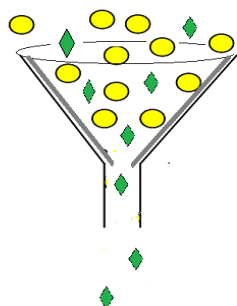
- # Spēja ieklausīties
- # **Empātija**
- # Uzdot jautājumus
- # Redzēt likumsakarības
- # Pieļaut ideju dažādību
- # Eksperimentēšana
- # Uzlabošana ∞

Dizaina domāšanas soļi

Domāšanas veids un **metodes** kompleksu sociālo problēmu
risināšanai **indivīda** un **kolektīva** līmenī

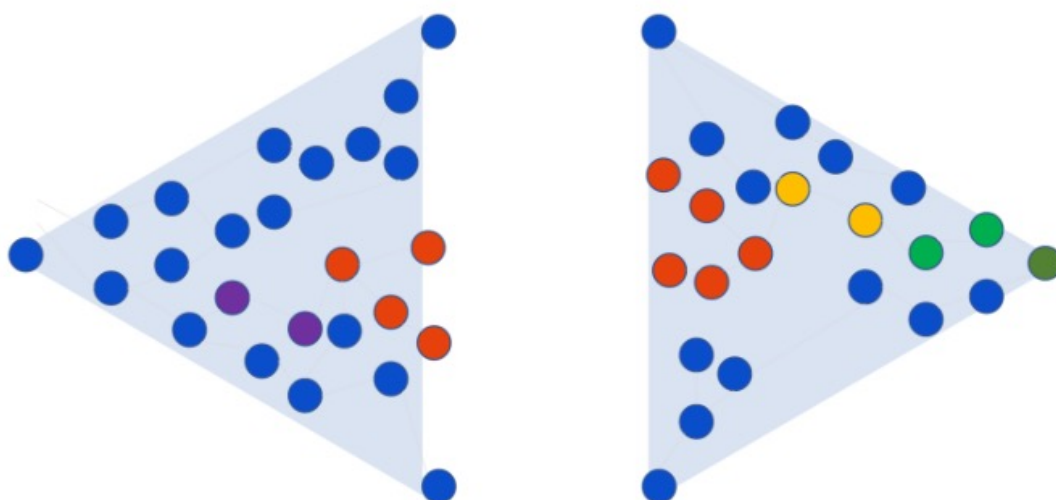

Dizains kā process – radošs domāšanas process: **KAD** esam gatavi?

- **PACIETĪBA!** PROCESS ir būtiska sastāvdaļa no **REZULTĀTĀ!**
- sākumā **KVANTITĀTE** un tikai tad – **KVALITĀTE**
- sākumposmā **kritisko prātu atslēdzam**
- **dažādība IR** vērtība!

Dizaina domāšanas metodiskās pieejas

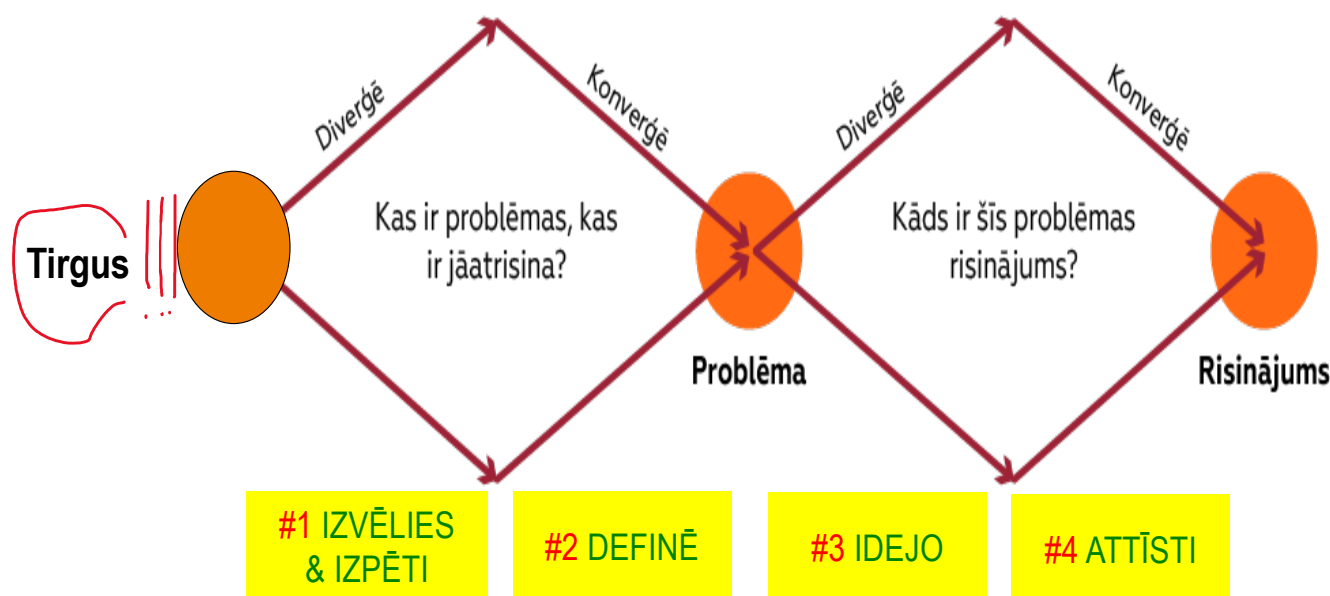
Diverģentā un konverģentā domāšana

211%

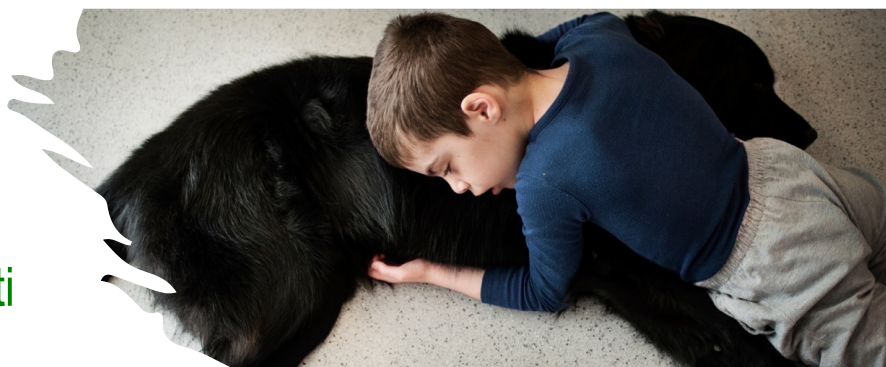
Dizaina orientētas organizācijas uzrāda par **211%** labākus darbības rezultātus nekā sektora vidējie rādītāji 10 gadu griezumā

Dizaina domāšanas raksturojums:

Dubultais dimants (Britu Dizaina padome, 2005)

Mērķa grupa #1:
Kanisterapijas speciālisti

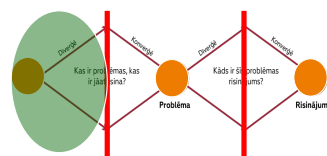

Mērķa grupa #2:
Suņu saimnieki

Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021.gada perioda programmas "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" atbalstītā projekta "Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi Latgales plānošanas reģionā" ievaros. Strādājam kopā **konkurētspējīgi** Eiropai!

Kanisterapeiti ir LABS segments, jo..

- # (uzņēmēja) domāšana (ko pārzinām)
- # ieinteresēts savā **produktivitātē**
- # **augošs** segments
- # **identificējams** un **sasniedzams**
- # **pazīstam** **vairākus**, ko varam nointervēt

Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021.gada perioda programmas "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" atbalstītā projekta "Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi Latgales plānošanas reģionā" ievaros. Strādājam kopā **konkurētspējīgi** Eiropai!

ZINI sava lietotāja VAJADZĪBAS**

**** SŪDZĪBAS** = lielisks resurss jaunām idejām!

“Pļavā ir daudz skaistu puķu”

Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021.gada perioda programmas "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" atbalstītā projekta "Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi Latgales plānošanas reģionā" ievaros. Strādājam kopā **konkurētspējīgi** Eiropai!

Izpētes jautājuma definēšana

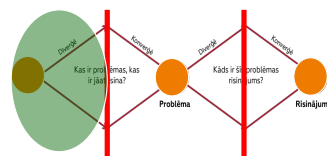

Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021.gada perioda programmas "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" atbalstītā projekta "Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi Latgales plānošanas reģionā" ievaros. Strādājam kopā **konkurētspējīgi** Eiropai!

CENTRĀLAIS izpētes jautājums

CENTRĀLAIS jautājums kanisterapeitiem: Kas ir LABS kanisterapijas process?

Piemēram:

FRIZIERIM: kas ir LABS klienta apkalpošanas process?

PROFESORAM: kas ir LABA studenta iesaiste pētījumos?

VADĪTĀJAM: kas ir LABA darbinieku iesaiste uzņēmuma attīstībā?

SKOLOTĀJAM: kas ir LABA matemātikas stunda?

TRENERIM: kas ir LABA/ IZCILA publiskā uzstāšanās?

PAŠVALDĪBAS IESTĀDĒ: kas ir LABS iesnieguma izskatīšanas process?

Mērķa grupa: Kanisterapijas speciālisti

IZVĒLIES un IZPĒTI:
Kas ir LABS kanisterapijas process?

Ideālas nodarbības norise

Piemērots aprīkojums

Suņa - darbinieka labsajūta

Sūdzības

Uzlabojumi

Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021.gada perioda programmas "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" atbalstītā projekta "Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi Latgales plānošanas reģionā" ievaros. Strādājam kopā **konkurētspējīgi** Eiropai!

13 intervijas:

profesionāli kanisterapeiti
un suņu īpašnieki

ATVĒRTIE un SLĒGTIE jautājumi

Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021.gada perioda programmas "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" atbalstītā projekta "Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi Latgales plānošanas reģionā" ievaros. Strādājam kopā **konkurētspējīgi** Eiropai!

ATVĒRTO jautājumu piemēri

- Ko tu domā par ... ? (respondenta viedoklis)
- Kādā veidā ... ? (respondenta paradumi)
- Lūdzu, pastāsti par ... (atklātās vajadzības)
- Kā tu rīkotos ... ? (slēptās vajadzības)
- Ko tu darītu ... ? Kas notiktu, ja ... ? (iespējamā rīcība/ risinājums)
- Kā varētu ... ? (iesaiste risinājumu meklēšanā)

Tematiskais virziens → ko uzzinām no respondenta

- » **IDEĀLS PROCESS/ REZULTĀTS:** segmenta gaidas
- » **VAJADZĪBAS:** primārās un sekundārās
- » **"DRĀMA":** sūdzības, izaicinājumi, traucējumi
- » **ATRIBŪTI:** nepieciešamais aprīkojums
- » **ĪPAŠĪBAS:** atribūtu/ procesa raksturiezīmes
- » **ALTERNATĪVAS un IDEJAS:** uzlabojumi
- » **IZMAKSAS:** zaudējumi (laiks/ EUR)
- » **ATMOSFĒRA:** būtiski priekšnosacījumi mērķa sasniegšanai
- » **TIRGUS iespējas:** respondenta domubiedri, kolēģi, klienti
- » **PARTNERĪBA un ATGRIEZENISKĀ SAITE:** sadarbība ar ieinteresētām pusēm

Piemērs: jautājumi kanisterapeitiem

PROCESS: Kādas ir **galvenās aktivitātes**, kas tiek veiktas kanisterapijā?

ATRIBŪTI: Kādu **aprīkojumu** Jūs esat **atzinuši par labu**, lai izmantotu dzīvnieku asistētajā terapijā Jūsu sunim?

ATMOSFĒRA: **Kas varētu mazināt** **suņa nogurumu** terapijas seansa laikā?

Kas ietekmē noguruma rašanos? Kā to pareiz risina ar konkrētiem instrumentiem? Kā šo situāciju varētu uzlabot ar konkrētiem instrumentiem?

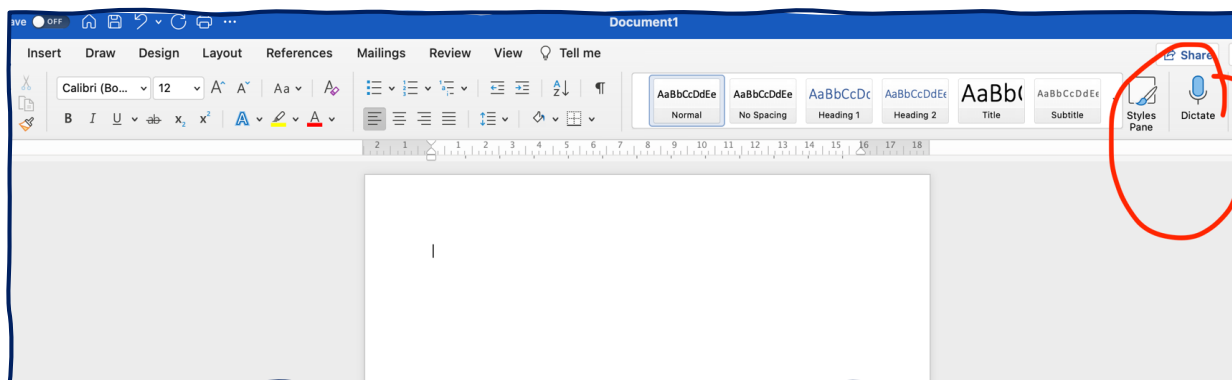
ATMOSFĒRA: Kas ietekmē **suņa labsajūtu** terapijas laikā? Kā to šobrīd risina un kā varētu uzlabot?

SŪDZĪBAS: **Kas neapmierina** esošajā aprīkojumā? **Kas varētu tikt uzlabots** esošajā aprīkojumā?

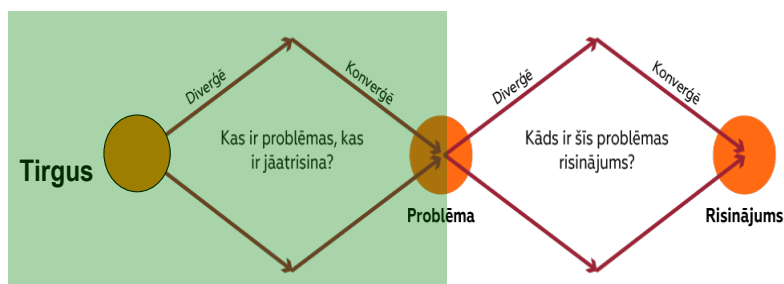
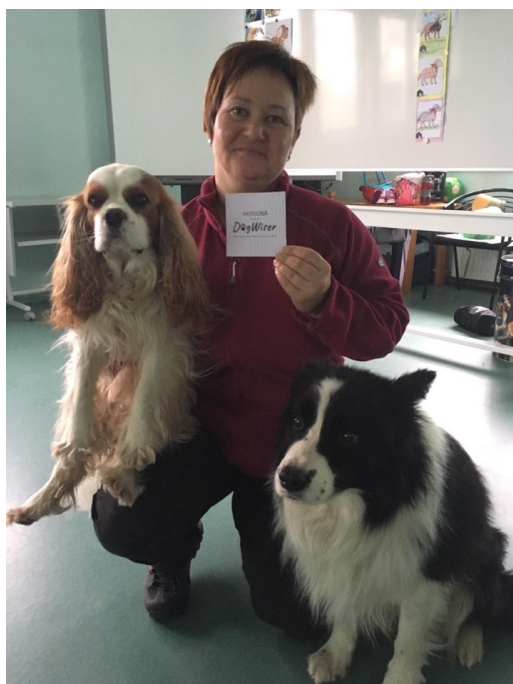
Transkripti

Transkripta digitalizācijas iespēja (nepieciešams audio)

kursors.lv/2020/08/26/tagad-word-piedava-ari-transkripta-veikšanas-iespejas/

Izstrādājis: Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021.gada perioda programmas "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" atbalstītā projekta "Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi Latgales plānošanas reģionā" ieviešanas pasākumi. Strādājam kopā konkurētspējīgai Eiropai!

DEFINĒ:
Ko vēlamies uzlabot?

Plāns A: pilnveidot esošo kanisterapijas piederumu klāstu

Plāns B: rezultātu monitoringa sistēmu

Izstrādājis: Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021.gada perioda programmas "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" atbalstītā projekta "Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi Latgales plānošanas reģionā" ieviešanas pasākumi. Strādājam kopā konkurētspējīgai Eiropai!

Dizaina domāšanas raksturojums:

VĒRTĪGA pieeja konceptu radīšanā:
CITĀTU “tulkošana” **VAJADZĪBĀS**
un pārvēršana **RISINĀJUMOS**

Vajadzību pārveidošanas piemērs: **MUGURSOMA**

1. Paskaties, cik ļoti somas apakšējā daļa ir saskrambāta ; tā ir neglīta	1. Nenodilstošs → izturīgs materiāls apakšdaļā
2. Kad stāvu rindā pie kases, mēģinot atrast savu maku un vienlaicīgi turot somu uz ceļa , jūtos kā stārķis	2. Ērti turams → rokturis somas augšdaļā
3. Visa mana dzīve ir šajā somā	3. Nepieejams svešiem → slēdzene
4. Nav nekā sliktāka par banānu, kas ir saspiests ar mācību grāmatas stūri	4. Higiēna → atsevišķs nodaļums ar necaurlaidīgu materiālu
5. Es nekad neizmantoju abas mugursomas siksnas ; es to vienkārši pārmetu pār vienu plecu	5. Dažādi pārnēsājama – siksnu josta/ noņemamas muguras siksnas

Dažādas domāšanas tehnikas

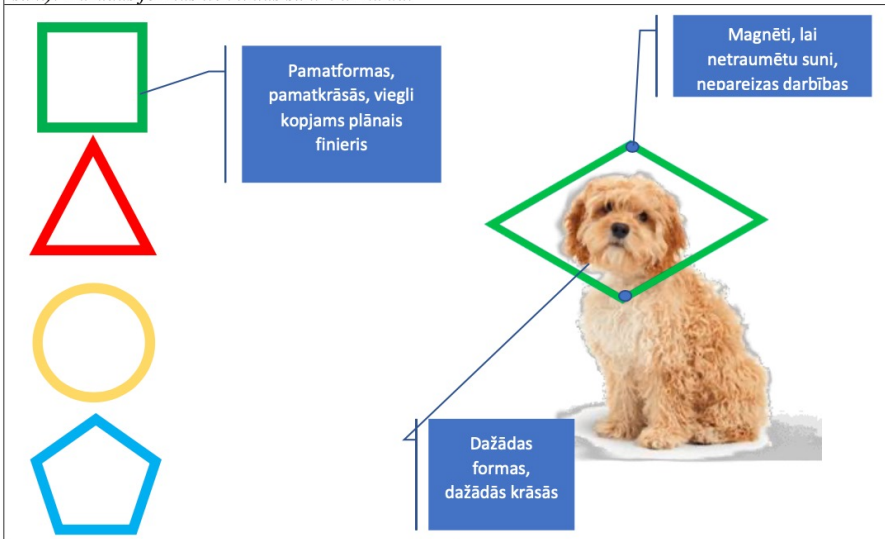
1. **Kļieģeļa metode** (divergentā domāšana)
2. **Dubultais dimants** (dizaina domāšana)
3. **5K metode** (problēmas patiesās saknes noteikšana)
4. **Problēmu – risinājumu koks** (divergentā domāšana)
5. **TRIZ metode** (40 dažādi principi)
6. **6-3-5 metode** («klusā» prāta vētra)
7. **«Kas ir laba KAFIJA?»** (uz vajadzībām balstīti risinājumi)
8. **SCAMPER** (7 dažādi domāšanas principi)
9. **«Ērģeļu» metode** (apvienošana)
10. **Ortodoksālā metode** (tradicionālo pieņēmumu apstrīdēšana)
11. **6 cepuru metode** (de Bono)
12. **«ZELTA DATI ir pie apkopējas»** (novērošana kā metode)

Nr.2

MAGNĒTISKO FORMU KOMPLEKTS

Apraksts: materiāls apmācībām ar suni, lai mācītos formas un krāsas. Papildināts esošais produkts ar magnētisku elementu, lai pa stipru pavelkot, forma attaisītos un netraumētu suni (šobrīd risinājumi traumē suni). Dažādas formas tiek liktas sunim uz kakla.

#3 IDEJO:
Ideju ģenerēšana
(28 skices)

#4
Ideju **PROTOTIPĒŠANA:**
15 rīki
TESTĒŠANA un PILNVEIDE:
3 piegājienu

 Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021.gada perioda programmas "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" atbalstītā projekta "Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi Latgales plānošanas reģionā" ievaros. Strādājam kopā **konkurētspējīgai** Eiropai!

DogWiser

Rezultāts:
Kanisterapijas nodarbību piederumu komplekts

 Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021.gada perioda programmas "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" atbalstītā projekta "Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi Latgales plānošanas reģionā" ievaros. Strādājam kopā **konkurētspējīgai** Eiropai!

Dubultais dimants (Britu Dizaina padome, 2005)

Dažādas domāšanas tehnikas

1. **Ķieģeļa metode** (diverģentā domāšana)
2. **Dubultais dimants** (dizaina domāšana)
3. **5K metode** (problēmas patiesās saknes noteikšana)
4. **Problēmu – risinājumu koks** (diverģentā domāšana)
5. **TRIZ metode** (40 dažādi principi)
6. **6-3-5 metode** («klusā» prāta vētra)
7. **«Kas ir laba KAFIJA?»** (uz vajadzībām balstīti risinājumi)
8. **SCAMPER** (7 dažādi domāšanas principi)
9. **«Ērģeļu» metode** (apvienošana)
10. **Ortodoksālā metode** (tradicionālo pieņēmumu apstrīdēšana)
11. **6 cepuru metode** (de Bono)
12. **«ZELTA DATI ir pie apkopējas»** (novērošana kā metode)

“Kafijas vingrinājums”

vajadzībās balstīts
risinājums

Kas ir **LABS/ LABA**:

#1 nakšņošana dabā

#2 pārgājiens kalnos

#3 darba sanāksme

ATRIBŪTS #

Īpašības v.

Kāds ir risinājums

Īpašības v.

Kāds ir risinājums

Īpašības v.

Kāds ir risinājums

ATRIBŪTS #

Īpašības v.

Kāds ir risinājums

Īpašības v.

Kāds ir risinājums

Īpašības v.

Kāds ir risinājums

KĀ?

ATRIBŪTS #

Īpašības v.

Kāds ir risinājums

Īpašības v.

Kāds ir risinājums

Īpašības v.

Kāds ir risinājums

ATRIBŪTS #

Īpašības v.

Kāds ir risinājums

Īpašības v.

Kāds ir risinājums

Īpašības v.

Kāds ir risinājums

Kas ir
LABA kafija?

Prioritātes?

#5 Kā mēs to panāksim? Kāds būs risinājums?

Ērti lietojama

- > senioram?
- > sportistam?
- > gardēdim?

Estētiska

- > radošs uzraksts
- > zīmējums
- > tematiska forma

“Nenopiloša”

- > grope piles savākšanai

“SLĒPTĀS” vajadzības

(gala lietotājs ne vienmēr var noteikt savas patiesās vajadzības un vēlmes)

Klientu vajadzību klasifikācija

- Viegli izteikt
- **Plaši zināmas un saprotamas**
- Visdrīzāk jau apmierinātas

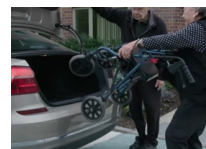
Izteiktas

Stabils atbalsts

- Viegli izteikt
- **Izaicinoši atrisināt**
- Pilnībā nav apmierinātas

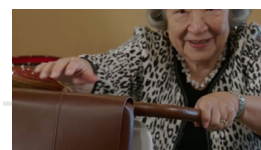
Nepiepildītas

Kompakti salokāms

- **Grūti izteikt**
- Nav plaši saprotamas
- Nav apmierinātas/ atrisinātas

Slēptas

Stils

Dzīves kvalitātes uzlabošana: vai to varam paveikt?

Citi piemēri

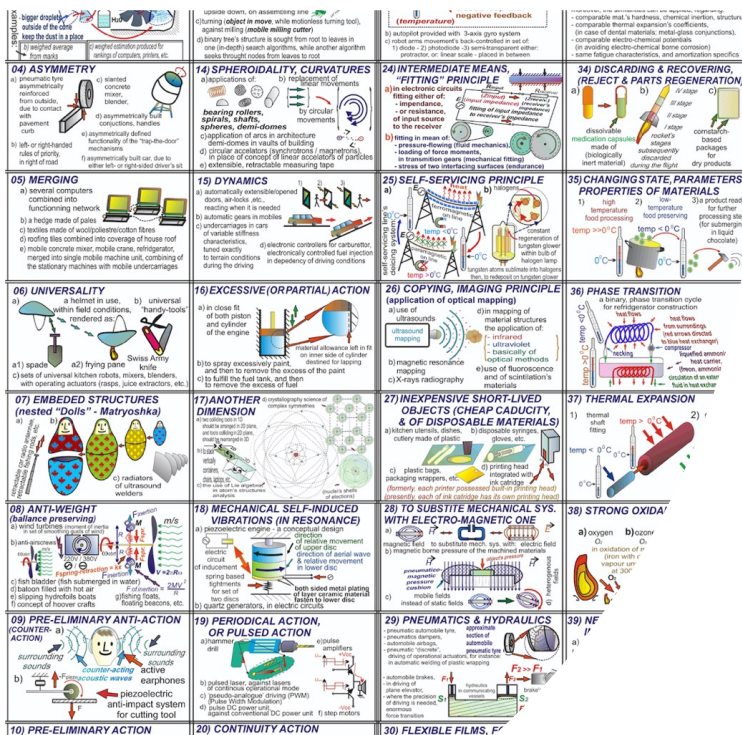
- # Dzīves kvalitāte
- # Efektivitāte (digitālie dvīņi)
- # Lietotāja pieredze (XR/ jauktā realitāte)
- # Lietojamība ("Cut & Paste"; Zoom in/out)
- # Ērtums (mikroviļņu krāsns)

Henrihs Altšullers (1926 – 1998)

TRIZ metode
izgudrojumuzdevumu
risināšanas teorija

теория **р**ешения
изобретательских **з**адач

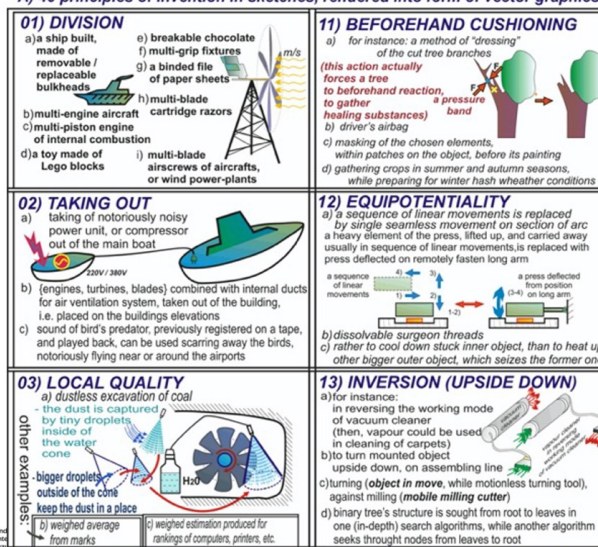

TRIZ metodes 40 principi

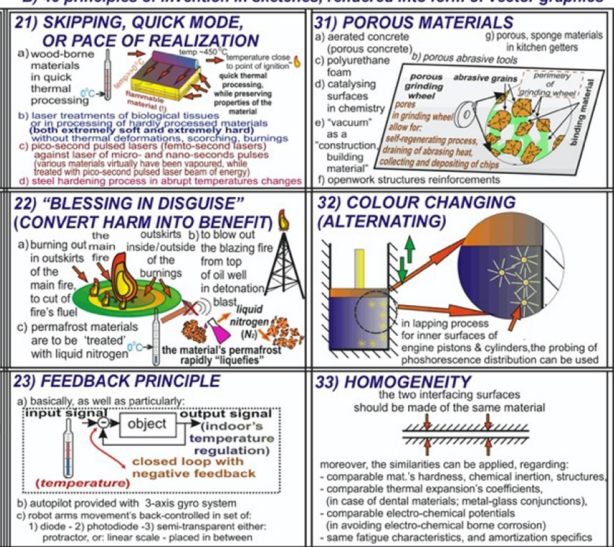
TRIZ metode Henrihs Altšullers

izgudrojumuzdevumu risināšanas teorija теория решения изобретательских задач

A) 40 principles of invention in sketches, rendered into form of vector graphics

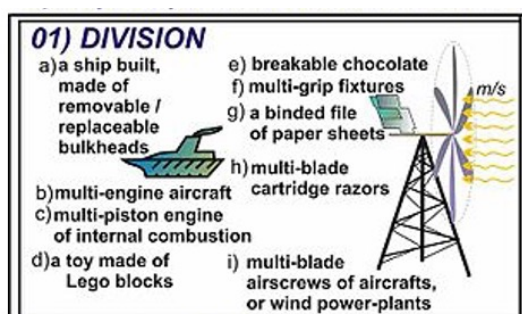
B) 40 principles of invention in sketches, rendered into form of vector graphics

Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021.gada perioda programmas "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" atbalstītā projekta "Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi Latgales plānošanas reģionā" ievaros. Strādājam kopā **konkurētspējīgi** Eiropai!

Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2014.-2021.gada perioda programmas "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" atbalstītā projekta "Uzņēmējdarbības atbalsta pasākumi Latgales plānošanas reģionā" ievaros. Strādājam kopā **konkurētspējīgi** Eiropai!

Kā mazināt
rindas teātra
garderobe?

Kuģa **nodalījumi** (nenogrimt)
Laužama šokolāde (vienlīdzība)
Lidmašīnas **dzinēji** (līdzsvars)

Ko **DALOT** var mazināt rindas pēc
teātra garderobē?

Sadalot pa zonām pēc krāsu kodiem

Vajadzību izpētes metodes

#1 Saruna tet-a-tet

#2 «Lauka intervijas»

#3 Internets

#6 Fokusa grupas

#4 Profesionāļi

#5 Novērošana

#7 Anketēšana

“ZELTA” dati ir pie administratora

**Vajadzību analīze no..
atkritumiem**

Vajadzību analīze no atkritumiem

Ērtības preces (nodrošinātas viesnīcas **numurā**)

Ērtības preces (**nopirkta**s ārpus viesnīcas)

Ietinamais papīrs no uzkodām

Tējas paciņas

Pilsētas bukleti

Papīri u.c. atkritumi

SLĒPTAIS pieprasījums: klients ir **mazliet izsalcis/ vēlas uzēst**, bet viesnīcas piedāvātais ēdiens ir pārāk sātīgs un/vai dārgs

VAJADZĪBA: nodrošināt vieglu ēdienu par pieņemamu cenu

IDEJAS: pārtikas preču automāts viesnīcā/ mikroviļņu krāsns

"Zelta" DATI, kas pieejami:

- > **apsargam**
- > **administratoram**
- > **garderobistei**
- > **veikala pārdevējai**
- > **apkopējai**
- > **u.c. tehniskajiem darbiniekiem**

PĀRDOMĀM:

**Kādi "Zelta DATU" avoti
ir Jūsu rīcībā?**

- # cilvēki (darbinieki)
- # vietas
- # notikumi ("+" un "-")
- # procesi

Neviens nav **NEAIZVIETOJAMS**,
toties ikviens var kļūt
NEATKĀRTOJAMS

